

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סת.

עין משפט
נר מצוה

א מ"י פט"ו מהל'
מחללות אסורות
הבסס טו:

(א) [בכורות כג: (ב) ז'ל'
דמנן] (ג) עולה פ"ב מ"ט,
(ד) [רש"י מ"ח], (ה) ע"י
רש"י שגורם נעמן אמר,
(ו) [מסכת פ"ג, (ז) רש"י,
(ח) ג"ל הדרא קושית לרובתה
וין ז"ל ומהרש"א גרס
הקשה לו (ט) ז"ל נפגמת.
רש"י.

גלוית הש"ס

גברא ר"ש סרוחא
מעיקרא. עיין בסודות דף
כג ע"ב תוספות ד"ה
ואידך:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולבסוף פוגם
אלו פוגם מעיקרא כג"ל
וכן בכל המסוד: (ב) הש"י
ד"ה ואלוהי לחמע וכו'
לענין אכילה עישה זו
שנה הוא לענין חמיות:
(ג) ד"ה שאור ויש בכל
מזלי ופגמיה הש"י:
(ד) ד"ה נפל של תרומה
וכי רש"י נמי אמאי
מתיר ר"ש הרי השביע:
(ה) ד"ה נפל של חולין
תחלה ומתנה: (ו) תוס'
ד"ה ואידך טו' (בעמוד
הקודם) ולעולם ילך
מגיעולי עובדי כוכבי טעם
עיקר דהא מה שפ"י
אלעזרין משרת להימר
מטעם לאיסור היינו
כשאוכל כית מטעם
האיסור הנבלע בהימר
אבל חצי וית דאיסור עם
חצי וית דהימר לא מטעמי
דחא שמעינן ליה לר"ש
דלמחר כל שהוא למלקות
כג"ל: (ז) בא"ד כל שהוא
אסור אע"ג דלענין צנין
וכי כיון דטעם מעיקר
יליף מגיעולי עובדי
כוכבים: (ח) בא"ד אי
טעם מעיקר יליף מגיעולי
עובדי כוכבים לר"ש מו
וכי וא"י הקשה ליה
משרת דכתב רחמנא:
(ט) ד"ה תר וכו' ור"ש
בקראי דלעיל דיעובדי
עובדי כוכבים ודנבלה
דל"כ: (י) ד"ה אל וכו'
נמן נתן חומץ לתוך
גריסין:

שאינה ראויה לגר. והסקרימה. אלמא מדאפגים נצל איסורה: **סרוחה מעיקרא.** מוכח שחין מחיים דהואיל ואיפגמא מקודש שזאה ליה נבלה לא חל עס נבלה עליה אצל היכא דאימסקר מעיקרא מו לא פקע איסור משום פגם: **מחלוקת.** דר"מ ור"ש: **פגום מעיקרו.** משעה שפגל לתוכו: **והא הכל דפוגם מעיקרא הוא ופליגי.** דקתני אסור לרבנן: ר' יוחנן. אדעולא אמא לאיפלוגי: **איסא לדר' יוחנן.** דמוקי פלוגתתיהו פגום מעיקרו: **שאור של חולין שנפל לתוך העיסה ומימנה.** כראוי ואח"כ נפל של תרומה או של כלאי הכרם אסור: **ור"ש מסיר.** שהחמירה יותר מדלי ונפגמה: **והא הכל.** דהאי שאור משעה שנפל ביה פגמה שהרי מתומלת כבר וקאמר ר"מ: **וראויה לחמע זה כמה עיסום אחרים.** (ז) (של תרומה) הלכך חמיות דיותר מדלי אע"פ שפגם הוא לענין (ט) אכילה שנה הוא לענין חמיות עיסום: **אחרות: שאור של תרומה ושל חולין שפגלו.** צימד לתוך העיסה ויש בכל אחד כדי לחמץ ומימנה יותר מדלי (א) לפוגמה: **ר"ש מסיר.** שפגמיה: **נפל של תרומה תחלה ד"ה אסור.** הואיל ומשביחה בתחלה אע"פ שחזר והועיל לפוגמה כשנפל שאור של חולין אחריו ושניהם פגמוהו היו משביח ולבסוף פגם ואסור. ולקמן פריך אס כן ירשא נמי (ו) ר"ש הרי השביח של תרומה עם של חולין תחלה: **נפל של חולין.** (ח) ומימנה: **ואחרי כן נפל של תרומה.** דהיינו פגום מעיקרו אסור ור"ש מתיר: כדרכי

שאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה ור"מ ההוא למעוטי סרוחה מעיקרא ור"ש סרוחה מעיקרא לא צריכא מיעוטא עפרא בעלמא הוא **אמר עולא** מחלוקת שהשביח ולבסוף (ה) פגם אבל פגם מעיקרא דברי הכל מותר איתבייה רב הגא לעולא יין שנפל לתוך ערשים וחומץ שנפל לתוך גריסין אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי אמר עולא הגא לא מידע ידע מאי קאמרי רבנן תיובתא קא מוהיב הכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך גריסין צוננין והרתחים נעשה כמו שהשביח ולבסוף פגם ואסור ור' יוחנן אמר בפגום מעיקרא מחלוקת איבעיא להו בפגום מעיקרא מחלוקת אבל השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור או דלמא בין בוו ובין בוו מחלוקת תיקו אמר רב עמרם אפשר איתא להא דר' יוחנן ולא תניא לה במתניתין נפק דק ואשכח (ד) (דתינאי) אשאור של חולין שנפל לתוך העיסה ויש בו כדי להחמיץ והחמיצה ואח"כ נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי א"ר זירא שאני עיסה הואיל וראויה לחמע בה כמה עיסות אחרות ת"ש שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה בזה כדי להחמיץ וזהו כדי להחמיץ ובוהו נפל של תרומה או של כלאי הכרם אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא ופליגי וכו' תימא ה"ג כדרכי

הו כעיקר וכו' להאי גופיה אינטרין דטעם כעיקר דמגיעולי עובדי כוכבים יליף ר"ש דטעם כעיקר כדלמחר לר"ע פרק אלו עובדין א"א לומר כן דלי יליף ר"ש דטעם כעיקר א"כ תקשי לר"ש משרת דכתב רחמנא למה לי דהא לא אינטרין לטעם כעיקר כיון דמגיעולי עובדי כוכבים יליף לה ר"ש ואין לומר דאינטרין משרת להימר מטעם לאיסור כדלמחר תוס' פ' אלו עובדין לר"ע ולעולם יליף כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים טעם כעיקר (א) דלמאי אינטרין משרת להימר מטעם לאיסור אי כשאוכל כית מטעם האיסור הנבלע נבהימר היינו טעם כעיקר אין בחצי וית דאיסור עם חצי וית דהימר לא מטעמי ומשו"ה שפיר אינטרין להימר מטעם לאיסור דהא שמעינן לר"ש דלמחר (ב) כל שהוא למלקות וא"כ למ"ל הימר מטעם לאיסור אלא ש"מ דמודע ר"ש דקדירה בת יומא נמי א"א דלא פגמה פורתא דפרישית כן דקדק הר"ר שמואל מאור"א והר"ר יקר מקיטין דוחה דליכא למימר דלמחר שפיר אינטרין משרת לר"ש אע"ג דקצר כל שהוא למלקות הא פרי"ת בסמוך היינו דוקא כשהאיסור צנין אצל לא ע"י תערובת כדמוכח מההיא דמימי צמון צבלה וכלאי הכרם אין מטעמיין וכן ז"ל ע"כ דל"כ לא תמנא איסור כלל (ג) ובטלן לר"ש לא כרוב ציבש ולא בס' בלא וא"כ שפיר אינטרין משרת להימר מטעם לאיסור כגון בחצי וית שנבלע בחצי וית פת ואכלו כדקאמר התם מיר ששרה פתו צנין ויש בו כדי לגרף כית חייב ולעולם טעם כעיקר לר"ש מגיעולי עובדי כוכבים כן דוחה הר"ר יקר ומורי הר"ר פריך מקיים פירוש הר"ר שמואל ואומר דדחיו הר"ר יקר אינו כלום דודאי מגיעולי עובדי כוכבים

לר"ש מו לא אינטרין משרת להימר מטעם לאיסור משום דבלאו צירוף נמי כל שהוא (א) אע"ג דלענין צנין אלא נבלע בתוך הפת מה בכך הלא כיון דטעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים א"כ משום הטעם הנבלע כאלו היה צנין ואם כן כיון שאילו היה מן האיסור צנין היה מחייב בכל שהוא לר"ש הכי נמי כשהוא נבלע בהימר כיון שיש בו טעם וטעם כעיקר ומדע דהא כיון דלר"ש כל שהוא למכות צכית לרבנן אס כן כך לי כל שהוא לר"ש צכית לרבנן וצכית לרבנן מחייב עליה אפי' כשאינו צנין אלא נבלע בתוך ההימר שיאכל כל כך מן ההימר הנבלע איסור שאכל כית מטעם איסור הנבלע צמור מחייב עליה כאלו אכל הכית איסור צנין כיון דטעם כעיקר וא"כ ה"ה כל שהוא לר"ש דכשאלו בתערובת טעם מחייב כאלו אכלו צנין כיון דטעם כעיקר וא"כ אי טעם כעיקר (ב) מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש מו לא אינטרין לר"ש משרת כלל להימר מטעם לאיסור לא אינטרין דהא מכל שהוא מחייב צטעם כאלו היה צנין דפירשתי וא"כ (ג) (היכי קא"ל) משרת דכתב רחמנא ל"ל דכתיב גבי מיר לר"ש אי גיעולי עובדי כוכבים לטעם כעיקר משום דלא פגם כלל אלא ע"כ דקסבר ר"ש דקדירה בת יומא פגמה פורתא והשתא ניחא הכל דלא מצי ר"ש למיץ טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים דחידוש הוא כיון דפגמו אפילו פגם זוטא והיה לנו להמיר כל פגם אי לאו דגלי קרא והלכך אינטרין משרת לטעם כעיקר ומה שדחה הר"ר יקר ממה שפרי"ת לקמן מההיא דערלה והכלאים דבסמוך דלא אר"ש כל שהוא למכות צמירי דתערובת רק דבצר שהוא צנין אומר מורי דל"ל מידי דר"ת לא דיבר רק דתערובת שיש לו להמיר להתבטל כגון יבש ציבש חד בתרי דרחמנא אמר אחרי רבים להטות או דבצר לא היכא דליכא טעמא כגון דליכא ס' דכל מקום דשייך ליה ביטול לאו אמר ר"ש כל שהוא למכות דהא לא עדיף כל שהוא לר"ש מצוית דרבנן וכי היכי דכית דרבנן מתבטל כרוב ציבש ובס' בלא ה"ה לר"ש כל שהוא דהא רחמנא אמר דליבטיל אצל היכא דלא שייך ביטול כגון היכא דליכא טעם דטעם לא בטיל כיון דטעם כעיקר א"כ ה"ג מחייב בכל שהוא לר"ש כשהוא בתערובת כיון שיש בו טעם כאלו היה צנין כדפי' כן נראה למורי: [וע"ש חו"ס' שנת פט: ד"ה אסורין וחו"ס' מעילה ית. ד"ה מין:] **אמר עולא** מחלוקת בהשביח ורבסוף פגם. והשתא ז"ל לעולא דלא פליגי ר"מ ור"ש בקראי דלעיל (ט) דנבלה דל"כ לא הו מיסתבר לחלק בין השביח ולבסוף פגם לפגם מעיקרו אלא בסבירא פליגי ר"מ סבר כיון שהשביח מעיקרא בשעת נפילה ואל איסור עליה שוב אין לו הימר גס כי פגם אחרי כן ור"ש סבר כיון דהשתא פגמה הוא שרי: **אבל השביח ורבסוף פגם ד"ה אסור.** וא"ת והא לעיל משמע דפליגי בהשביח ולבסוף פגם גבי נבלה דר"מ מוקי לה כפרומה מעיקרא דוקא אצל לאו בהקרימה מעיקרא והקרימה לבסוף אסורה ור"ש מוקי לה אפילו לא הקרימה מעיקרא והקרימה לבסוף שרי אלמא פליגי בהשביח ולבסוף פגם וי"ל דלא דמי השביח ולבסוף פגם דהכא להאי נבלה דלעיל דהכא י"ל השביח בשעת התערובת ששעה שנפל האיסור לתוך ההימר היה נותן טעם לשבח ולבסוף פגם אותו טעם המעורב שם כגון נתן (א) לתוך גריסין צוננין והרתחים וע"ז קאמר ד"ה אסור כיון דמעיקרא היה נותן טעם לשבח ואל עליה איסור אצל ההוא דנבלה דלעיל דפליגי ר"ש ושרי כשהיא סרוחה עכשיו אע"ג דמעיקרא לא היתה סרוחה מ"מ צעודה נבלה (ב) ונפגם ושריא: **אן דבאמא בין בוו ובין בוו** מחלוקת. וא"ת היכי מספקא ליה במה א"כ ר' יוחנן דלמחר לעיל פגם מעיקרא מותר השביח ולבסוף פגם אסור דלמחר כמאן לא כר"מ ולא כר"ש דר"מ אסר כל פגם ור"ש מסיר ממה א"כ פגם וי"ל דסבר לה כר"ש כדאמא פגום מעיקרו וכר"מ כדאמא בהשביח ולבסוף פגם: **ר' יקנו.** ואע"ג דלקמן פשטינן לה מצרימא דבפגם מעיקרא פליגי השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור מ"מ עלתה להם צבית המדרש צמיקו ושזו פשטוה וכו' האי גוונא אשכחנא צנדה בפרק המפלת (דף כה.) גבי מחלוקת בעבור אצל צללו כו': [וע"ש חו"ס' לעיל נג. סוף ד"ה או דלמא:]

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה ס.ט.

עין משפט
גר מצוה

א [מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:]
 עב ב מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 מהלכות אסורות הלכה לא סמך לאוין קמא טו"ש ע"י קד שפי"ג
 עב ג מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב ד מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב ה מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב ו מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב ז מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב ח מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב ט מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"א מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ב מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ג מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ד מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ה מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ו מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ז מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ח מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב י"ט מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:
 עב כ מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א:

נפל לנו חלא מאי מי אמרין המומן טעמו קשה ואין השך מפיגו לתת לו טעם: **אימרטוטי אימרטעט**. לחתיכות דקות קטנות ושךן איסורו ° כעדשה כעומתו וחישישין דלמא בולע חתיכות שךן כהדי חומץ: **בחמשין** כיון דחומץ טעמו קשה לא ציני שמיך לטבוליה דאפילו בחמשין לא יתיב זיה טעמא: ה"ג וכן כל איסור שכורה. בששים וכן הלכה רוחת ציראל דמין בשאינו מינו בששים (א) חומץ ממזק אכל מין צמינו מוקמינן כפסמיס (דף ג.) הלכתא במשהו כרז וטעמא משום דכל איסורין שבורה מין צמינו במשהו כרז וצמחן גזירה שאינו מינו אטו מינו: **בתנ"ג** אם היה **בחוקם המשמער** מפרש בגמרא שאע"פ שהפליג ישראל מן העובד כוכבים מיל אם לא הודיעו שהוא מפליג מותר דמירתת עובד כוכבים כל שעתא השתא אחי: **ואם הודיעו שמשליג** שמתרחק וחזיות סתומות היו: **שיעורו ככדי שיספוס ויספוס ויגוב**. אם שזה כדי שיקוב העובד כוכבים נקב במגופת החבית וחזור ויספוס ויגוב ומיבש הסמימה אסור: **רשב"ג אומר** אינו נאסר אלא עד שיפלא כדי שיפחה את כל מגופת החבית וא"ל לטוטלה שלא תשבר כולה: **ויגוף** ויעשה מגופה אחרת כדשה: **וסיגוב** ומיבש אכל לשמימת חור לא מששו משום דמיניכרא. וקטום לשון שמוס העין (נמדנר דד) עין פתוחה דשפיר חזי: **המניח יינו בקרון או כספינה** עם העובד כוכבים: **והלך** ישראל בקפנדריא דרך קצרה: **ונכנס למדינה ורחץ** במרחץ מותר כיון דעובד כוכבים לא ידע דשהי מרתת ולא נגע: **דולבקי** משנוי"ר: **מה שעל השולחן אסור** דמימר אמר עובד כוכבים זה ישראל זה זמני לאכול ולשתות ונגע: **שעל הדולבקי מותר** דלחין מוכן לסעודה זו: **ואם אפר לו הוי מוגז וזופה** הואיל וזחוק את ידיו צרשות במקלפת סמכא דעמיה ונגע כבוליה: **חביות סתומות** עד שיפחה שיפחה ויגוף ויספוס כרזן שמשון מדלל קמני שיספוס: **גב' מאי שנה רישא ומאי שנה סיפא** הא קא (א) חזו להו דנגע דקמני טעונין טהרות והני לאו חביות יניחו שיהו סתומות: **במטהר חמיו** שהטבילין ומנגען טהור: **על מגע חבירו** על מה שפליג איכא למיחש הכי: **לן רישא נמי** כיון שהפליג איכא למיחש הכי: **בבא**

דאף בשאר שרצים פגם מותר אי משום דאשכחיה קמשבחה וא"ת וליפשוט ליה טעמיה דרז ד"ה השומט השומט צספין של עובדי כוכבים רז אמר קולף ושמואל אמר מדיח ואע"ג דסמס כלי הוי לפגם וי"ל דהתם מיירי צידוע שנסתמשו בו ציוס א"נ התם טעמא משום שמוניות דאיסור הנדבך צדופני הספין שהוא צעין והוי לשבח גם כשאינו צן יומיו וא"ת מאי קאמר הכא לא ידענא אי אשכחיה משבח ליטעמיה קפילא ארמאה וי"ל דשמה עכברא צשיכרא חזוק את השכר ומחמלו והשתא כשנתחוק השכר אין ידוע אם מחמת השכר עלמו וק"ל כרזא דלמך נותן טעם לפגם מותר אף צשרצים ונפקא מינה דכשאינו צת יומיו וכיוצא בו מותר אף צשרצים: **איבעיא דהו** נפ"ג צנו חלא בו. וא"ת מ"ש משאר איסורין כמו צשיכרא וי"ל משום דמלא חזק מאד ואגב חורפיה נותן טעם לשבח כמו גבי חילתיה או דלמא אפ"ק (א) השך נגד המסקה וא"ל אין לנו לאסור כל כך ולכן היה שולל מה יהיה ממנו: **ההוא אימרטוטי אימרטעט** יש לתמוה עכשיו האך אנו אוכלים דגש צדוריס והלא רגלי הצדוריס מעורבים צדגש ואף על גב דהוי פגם מ"מ השך עלמו דליפסו מתסר לא יכ"נ לר"ת דודאי רגלי הצדוריס כיון דעלמות בעלמא יניחו מותרים דהא העלמות טהורים דתנן צבמ"י (א) טהרות פ"א) עלמות החמור טהרות ורגלי הצדוריס כעלמות החמור והא דלמרי"י (א) צבמ"י א"ל להם שיעור אפילו פחות מכחית מן המט ופחות מכעדשה מן השך היינו לענין טומאה וכגון דליכא צשר עלויה הא לאו הכי טהורין וענין אפילה שפיר דמי: **סבר** אשעורי בק"א אמר ר"א נרע דתרומה יניחו (א) כשהוא צקדריה צדנר לה צטלה צס' כדלמך פ"ק גיד הגשה (חולין דף א.) קדריה צשכל צה תרומה לא יבשל צה חולין ואם צשל צניט וי"ל דס"ל כיון שטעמו חזק צשכר יש לרמוחו לתרומה ולדבר יבש וא"ת אמאי לא צבטיל צבחד ומאחיס כמו ערלה וכלאי הכרס וי"ל דשאינו התם משום דהו איסור הנאה לכן לא ילפינן מיניה שרצים דשרו בהנאה

גליון הש"ס

רש"י ר"ה אימרטוטי וכו' בכקדשה ע' יצמות דף קד ע"ב חו"ס ד"ה משום:

הגהות הב"ה

(א) במשנה עובד כוכבים שהיה מעביר לישראל כל"ל ומינת עם נמחה: (ב) שם ונכנס למדינה: (ג) שם א"ת"י שירא ונגע: (ד) ג"מ פליג מן (ו) ויחך ממל) חל"ת וי"ב ואפ"י והש"י והמ"ב"ס גורסי: כ"ד מ"ל: (ה) שם אמר רבי יצחק נפתח רישא צמטה: (ו) רש"י ד"ה הי"ג וכן וכו' דמין צשאינו מינו בששים אבל מין צמינו במשהו חזין מחומץ דאפילו בשאינו מינו מוקמינן כפסמיס הלכתא במשהו כרז: (ז) ד"ה מאי שפלא ליה קא חזינא להו דנגע דקמני: (ח) חו"ס ד"ה איבעיא וכו' או דלמא מעט אורא שבהן: (ט) ד"ה סבר וכו' דתרומה יניחו מ"מ כשהוא בקדריה: (י) ד"ה הי"ג דמי וכו' דלדריה מדקמני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג אסור וכו' מדמי בחוקת המשמער דאי ר"ל כגון שלא הודיעו וכו' שאף שלא הודיעו: (כ) ד"ה מאי שנה וכו' דמ"מ לימכר ולא דמי:

לענין רש"י

משנתייר (מישתייר) ארון כלים.

מוסף רש"י

אע"פ שירא ונכנס מותר. מפתחי עובד כוכבים דלמא אחי ישראל ולא נגע (חולין ג.) הרי שהיו חמרו ופועליו. עמי הארץ טעונין טהרות. כגון מין חביות של חרס וכן אפ"ן ונגעין כמזק וכל חרס אינו מיטמא מגבו. אפילו כו' טהרותיו טהרות. ואין חוששין שמה נגע. דכיון כל שהשתא שמה שפחה אחי (תיגיה ב.)